

5. feb. 1843

FAKTA

Dato:

5. feb. 1843

Sidetal:

Dagbog A, side 129-131

Dagbogens placering:

Det kgl. Bibliotek NKS 4201, I, 4°

Trykt udgave:

Mogens Lebech (red.): Et Aar af mit

Liv, København 1967, s. 142-143;

Jesper Svenningsen (red.): Seks år af

et liv. Johan Thomas Lundbye –

Dagbøger om tro, skæbne, kunst og

kærlighed, København 2018, s. 150-

151

TRANSSKRPTION

5 Febr

Jeg troede virkelig, vi gik en bedre Tid imøde. Opvækkelsen af Religion, Folkeliv, Kunst og Poesi, hvorom jeg har hørt Grundtvig og mange Flere saa begeistret at spaae, troede jeg fuldt og fast paa; men Modløsheden greb mig tit med sine stærke Tvivl. Seer jeg hen til vore Theologer synes mig, at de ere Hegelianere, Clausenianere, Grundtvigianere, Straussinianere og Gud veed hvad, kun sjælden dem selv, sjældent er det vist at finde en Præst, der med Liv og Kraft taler den Sag, der heelt igjennem er hans inderste Overbeviisning – I Kunsten have vi ikke der Efterlignere af alle de Retninger, der gjennem Tiderne gjorde dem gjældende – I Politikken, høres der Andet end Skrig om Frihed, som, om de fik den pludseligt, de vel næppe vidste at benytte – I Poesien – en underlig veemodig Tone, der kun lidet tyder paa Kraft. Det Nette, Ziirlige, det er det vi beundre, og, er ikke det netop de sidste Blomster i Toppen af Planten; den kraftige Tid da dens grønne, friske Blade skjøde ud og de store deilige Blomster udfoldede sig – den er forbi. Livet maa være sørgeligt, eller Sorgen fordrives i vild Glædestummel; føler vi det ikke i de Straussiske Valtse? Ja, der gives Øieblikke, da jeg maa tro, at det lider mod Aften i Verden! og at det er falske Profeter, som spaae om Lykke, der synes vegen fra os. Grundtvig! Du bygger din Spaadom paa en anden Grund end de Liberale, og jeg kan lade mig henrive af Dig til at tro, men Tvivlen kommer atter! Det er Tid, da det gjælder at finde sig selv, hugge bort, hvad der ei duer, om det end var den høire Haand eller vor •130• Ungdoms kjæreste Drøm. Vor Tid taler om opvaagnende Kraft, og den sløveste, blødagtigste, falskeste, Peruque-Tiden, havde mere Character end vor! – Naturen! held os, at vi have denne gamle dog evigunge Moder; den er endnu som da Gud skabte den, Blomsten ligesaa skøn, Havet ligesaa frisk. Kun Menneskene blive gamle, hvor var min Barndom, hvor min Ungdom? jeg havde ingen! Jeg skal begynde min Vandring og er alt træt, saa jeg længes efter det Øieblik, da jeg faaer Hvile. Men der er længe, længe til – ingen [overstreget: U] saakaldet Ulykke, ingen Sygdom vil bortkalde mig snart, det troer jeg ikke; jeg vil vist blive gammel, og den Tanke kan næsten bedrøve mig. Det er vel syndigt at tale saa, men jeg føler ingen Glæde, fordi jeg ikke selv er som jeg burde være. Der var en Tid da Betragtningen af Naturen kunde gjøre mig saa glad, o Gud! hvorfor ikke mere? – Lyver jeg for mig selv? holder jeg endnu paa Meget, jeg ikke mægter at forsvare som mit Eget? Tag det bort, lad mig blive saa fattig i Aanden som paa timeligt Gods, men lad mig kun kjende mig selv. Hvad er min Gudsfrygt? det Anker jeg sætter min Lid til – er det mere end at: jeg tør ikke spotte Guds Navn og hans Naade – ikke sælge min Sjæls Salighed, den vi troe paa, for et lystigt, ugudeligt Liv; ugudeligt? lad os ikke tale derom, hvem lever et gudeligt Liv? Det er som jeg skal straffes fordi jeg ikke skjønner paa Livet: Verdensinteresserne blive mig smaae –

og min Samvittighed bebrei- •131• der mig – var det ikke min Moders Skyld, jeg troer da, jeg lod Hænderne synke og gav Alting op med det sidste svage Haab! Tit siger hun: kan Du ikke snart igjen arbeide herhjemme? jeg synes Du var bedre tilmode, naar Du før kom ned til os end nu naar Du kommer hjem. – Jeg gjør dog Vold paa mig for at hun skal tro mig glad; det vilde have lettet mig at skrifte for hende, hvortit har jeg ikke havt Lyst at vise hende denne Bog, at hun selv kunde see, hvad der piner mig; men hun har Sorg nok at bære; Jeg stræbte at være venlig og kjærlig mod hende, dog seer hun, at jeg ikke altid er vel tilmode, kjære Moder! der kan ikke voxe Druer paa Torne og Figen paa Tidsler. Jeg har det ikke godt, og – øiner ingen Bedring!

5de Febr. Febr. 129.
 I trods af det, vi gik en hel Tid imøde. Opvækkelsen af Reli-
 gion, Folket's, Kunst og Paaske, hvormed jeg har hørt Grund-
 sig og mange flere saa højt staa. at spaa, troede jeg
 fuldt og fast paa; men Mads' heder gik mig til
 med sine sterke Trusler. Ser jeg hen til vore Theologer
 siges mig, at de ere Hegerianere, Clausenianere,
 Grundtvigianere, Straupianere og Gud med Haand,
 kun spælden dem selv, spælden er det vist at finde en
 Præst, der med Liv og Kraft taler den Sag, der kæmper
 med en hans indvirkende Overbevisning — I Kunsten — har
 vi ikke den Efterlignelse af alle de Retninger, der gjenne-
 tidernes gjorde dem gjældende — I Pædagogik, heres der Andet
 end Strid om Frihed, som, om der fik den pludseligt, de
 vil neppe vidste at benytte — I Pædsien — en underlig beemad-
 Jone, der kun lidt tyder paa Kraft. Det Nette, Grønlige, det er
 det i hemmel, og, er ikke det mægt de vidste Blomster i
 Tæppen af Plante; den kraftfulde T.D. der dens grønne, fri-
 ske Blade skjæde ud og de store sørlige Blomster udspil-
 le sig — her er fortid. Lad mig være sørgeligt, eller den
 gen Jorden's i vild Glædestummel; fuler vi det: Hv i
 de Straup'ske Valtre? Ja, der gæves Preblikke, der jeg
 maa tro, at det ligger med Aften i Verden! og at det er
 falske Skæpser, som spæde om Lykke, der siges begen-
 fre os Grundtvig! De bygge den Spædom paa en an-
 den Grund end de Liberale, og jeg kan lade mig henrive
 af Dig til at tro, men Truslen kommer atter! Det er
 T.D. der det gjælder at finde sig selv, bygge højt, hvad
 der er dets, om det end, her den mine Plaan eller her

190 Ungdoms kjæreste Drøm. Her T. D. taler om gængsken-
kraft, og den slæreste, blødeste, fældeste, Pøggue-
Tiden, havde mere Karakter end vor! - Naturen!
helt as, at vi have denne gamle dy evigvarende Mads,
der er endnu som da Gud skabte den, blomster ligesaa
skjøn, klarer ligesaa frisk. Kun Menneskene bliver
gamle, hvor der min Barndom, hvor min Ung-
dom? J. havde ingen! J. skal bygge min
Vandring, og er alt træt, og J. længe efter det
Dreklæk, da J. faar blide. Men da er længe, længe
tid - ingen H. saakaldet Ulykke, ingen Lygden vil
hørt helde mig snart, det tror J. ikke, J. vil vist blive
gammel, og den Tanke kan næsten berøve mig. Det
er vel syndigt at tale saa, men J. falder ingen Plæ-
se, fordi J. ikke selv er som J. burde være. Der var
en T. D. da Betragtningen af Naturen kunde gje-
re mig saa glad, o Gud! hvorfor ikke mere?
dyder J. for mig selv? Halder J. endnu paa Møgt, J.
ikke mægter at forstå som mit Eget? Tøj det
høst, lad mig blive saa fattig, i Runden som paa
timeligt Guds, men lad mig kun kjende mig selv.
Hvad er min Gudspragt? Det Anker J. sætter min
Lid til - er det mere? End at J. tør ikke spætte Guds
Naar og hans Naade - ikke sølge min Sjæl de
lyst, den er troe paa, for et Lyttigt, uigdeligt
Liv, uigdeligt? Lad os ikke tale drøm, hvem lever
et gudeligt Liv? det er som J. skal straffes fordi
J. ikke skjønner paa Livet: Menneskets interesse
blive mig smaa - og min Samvittighed berøve.

hænder mig — var det ikke for min Moders Skyld, 191.
 i Traas da, j. lad plønden sige og gav Alting og
 med det sidste svage klat. T. s. j. Men kan du ikke
 snart igen arbejde her hjemme? j. synes du var bled
 tilende, naar du for kom med til os end vi naar
 du kommer hjem. — j. gjen sig Nils paa mig for
 at him skal tro mig glad; det vilde have lidt mig
 at skrive for hende, hvilket har j. ikke haat høst
 at vise hende Lunde Bø, at him selv hende see, hvad
 det paaer mig; men him har dog nok at høre;
 j. strakte at være uenlig og hjertelig med hende, dog
 ser him, at j. ikke altid er veltilmode, kjære Moder!
 ser han ikke Lunde Drues Tørre og Figen paa Tids?
 der j. har det ikke godt, og — i mer ingen Bedring.

6 Febr

O. j. forgyder mig haardt ved at sige, at j. er uheldig;
 naar det kan er min egen Skyld, at j. ikke har det godt.
 Et Aar er snart klaget bort, det er for lang Tid at anvende paa
 den Maad; men maaskee vil mit store Maleri, der
 vil være forbigt om ikke lang Tid dog give mig nogen
 Gleder, om det maaske interessere dem, hvis Dem j.
 agter — Pihlikum har det saadant behage som mine
 Tilfælle. — Tidligere var j. hos General. Kutzaw; han
 paa Aftenen kom Major. Meza; da han kom ind:
 paa Hø, hvor hans Kone, Frøkenerne Löwman,
 Lasso og j. sad i Samtale med hverandre hilste
 vi paa dem, hvorpaa han igjen gik tilbage. I dag
 fortalte Frøken Kutzaw mig, at han havde spjægt
 om den fremmede Klerik var Maleren Lunde.